

Pavle Zidar

APOTEKARIJA

Po navadi literarna zgodovina odbrenka nekaj naslovov del skozi to ali ono optiko (metodo), nato pa temu vlaklu priključi značilni stavek: pisal pa je tudi za mladino oziroma otroke. In naštejejo še naslove, kot nekakšne obeske iz tolčenega bakra.

Ker ne priznavam naključja, ampak je to del pojava, ki mu lahko nadenemo mistični ali realni nadih, sem, prav te dni, izprosil od prijatelja izvod svojega knjižnega prvenca *Tončkove sanje*,⁴ pesniško pripoved, ki sem jo pisal v Stari vasi pod Gorjanci. Letnica prvenca je 1955. Mineva torej trideset let. Z nekim razbrzdanim pričakovanjem sem šel skozi pesnitev in odkril v njej toliko svežine, pristne sile mladosti, v kateri je svetloba tedanjega časa, dejstev, čustvenih vzgibov, detajlov, povzdignjenih v ekstazo, izvirnost v umetniški oziroma estetski misli, in prav nobene izsušenosti v jeziku; vse tako sveže, mlado, mlado ...!

Tudi izrazna oblika je svojstvena. Bil sem več kot samo presenečen nad tem presenetljivim odkritjem. Čisto po naključju sem segel še po *Pesmih* Borisa Pasternaka, točneje po kronološkem pregledu njegovega življenja in dela, in presenečen ugotovil, da je pesnik v svoji zelo alkemistično zašifrirani liriki kdaj pa kdaj stopil korak v stran, če je to dobro povedano, in napisal vrsto otroških pesmi (*Vrtiljak*, *Knjižica za otroke* itd.), ki niti malo po svoji estetski veljavi, slogu, izjemnem jeziku ne odstopajo od lirike, znane kot binom (lirika–zgodovina). Nasprotno, ta korak v stran je enakovreden delež v njegovem opusu. In še nečesa sem se spomnil, ko sem prelistaval svojo pesniško pripovedko: srečanja z Lili Novy; prav tedaj sva se srečala in seznanila na Tromostovju, vprašal sem jo, če je morda te pesmice prebrala (moje namreč), zatrdila mi je, da jih je, itd.

Kar bi rad povedal, ni to, da je pisanje za otroke oziroma mladino nekakšna apotekarija literarne zgodovine, marveč naraven člen v opusu in ga je potrebno z vso resnobo obravnavati ne kot del, marveč kot celoto. Saj je tako nekaj posebnega po dikciji, slovnici, sintaksi, notranjem sistemu oziroma arhitekturi, da je reči, na primer, pisal pa je tudi za mladino, resno dvomljiv pojem, ki izključuje tudi prvega, da je pisal tudi za odrasle. V tem je skrita teoretična nemoč, ovrednotiti, po moje, najboljšo literaturo – to je mladinsko. Ko sem prebral svojo pesniško pripovedko in sem segel še po tem in onem iz svojega opusa, sem spoznal, da je eno in drugo med

⁴ Zdravko Slamnik: *Tončkove sanje. Pesniška pripovedka*. Notranja oprema akad. slikar Bogdan Borčič. Novo mesto, Okrajni odbor ljudske prosvete Novo mesto, 1955. (Knjižnica Janeza Trdine 3.)

sabo trdno prepleteno v obliko členastih estetskih elips, ki ne pomenijo manjvrednosti, pač pa obogatitev tiste literature, o kateri toliko vemo ... A če ne vemo nič o mladinski književnosti, ne vemo tudi nič o leposlovju za odrasle. To podcenjevanje v obliki apotekarije je prineslo resne motnje, če ne celo kaj več. Dvom nad vsem.

Zapisano 9. decembra 1985

Otrok in knjiga 22 (1985)